

Standard metodyczny prowadzenia przedmiotu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

Podstawa prawna: Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 września 2007 r. z póź. zmianami.

Instrukcja

opracowana przez Radę ds. Nauczania na Odległość Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Spis treści

CZĘŚĆ 1. PRZYGOTOWANIE E-KURSU – UWAGI OGÓLNE	2
CZĘŚĆ 2. PRZYGOTOWANIE ZAWARTOŚCI E-KURSÓW	3
CZĘŚĆ 3. PRZYGOTOWANIE FORM AKTYWIZUJĄCYCH STUDENTA	4
CZĘŚĆ 4. PRZYGOTOWANIE FORM SPRAWDZAJĄCYCH WIEDZĘ STUDENTA	7
CZĘŚĆ 5. ZARZĄDZANIE E-KURSEM	8

CZĘŚĆ 1. PRZYGOTOWANIE E-KURSU – UWAGI OGÓLNE

Projektowanie e-kursu

E-kurs przedmiotu oznacza prowadzenie kursów komplementarnych oraz pełnych kursów e-learningowych z przedmiotu znajdującego się w programie studiów.

Autor kursu przygotowując materiał do prezentacji w Internecie powinien oprócz różnych stylów uczenia się uwzględniać także specyfikę pracy online. Oznacza to, że poszczególne jednostki lekcyjne (np. wykład) nie powinny przekraczać 20-30 minut wykładu, a przede wszystkim, że tradycyjną formę wykładu (uznaną za podstawę w akademickim kształceniu tradycyjnym) należy w miarę możliwości zastępować formami aktywizującymi, głównie dyskusją (między studentami oraz między studentami i prowadzącym zajęcia), a także pracą w grupach (realizacja projektów, studia przypadków). Przekazywane treści powinny być zawarte bądź to w dołączonym pliku pdf, bądź we wskazanych pozycjach literatury (w postaci tradycyjnej lub listy adresów WWW);

Zaleca się zamieszczanie w materiałach możliwie dużej liczby przykładów, zwłaszcza odnoszących się do praktycznych zastosowań prezentowanej wiedzy.

Należy tworzyć środowisko sprzyjające różnym formom aktywności przez dyskusje oraz pracę grupową. Niezależnie od zadań i testów pozwalających studentowi przekonać się, czy opanował wiadomości z danego tematu, także prowadzący zajęcia dokonuje oceny postępów studenta. Należy zatem przewidzieć zadania, które każdy student wykona (indywidualnie lub w formie projektu grupowego), a następnie prześle ich rozwiązania. Dobrym czynnikiem motywującym do efektywnej pracy jest przedstawienie zrealizowanych zadań na forum tak, aby były poddane również ocenie (w formie dyskusji) innych studentów w grupie. Ponadto świadomość, że praca będzie oceniona i że jej zaliczenie warunkuje np. zaliczenie przedmiotu, zwykle działa mobilizująco na studenta. Każda jednostka – moduł tematyczny - powinna kończyć się zestawem zadań do wykonania.

Oprócz zadań moduł powinien być wypełniony np. literaturą uzupełniającą, odsyłaczami do stron WWW o pokrewnej problematyce oraz słownikiem najważniejszych pojęć.

Przygotowanie e-kursu oznacza:

1. Określenie celu dydaktycznego całego przedmiotu oraz zadań szczegółowych - jaką wiedzę i jakie umiejętności powinien posiadać student po zakończeniu e-kursu z danego przedmiotu (zgodne z zapisami w sylabusie przedmiotu).
2. Odpowiedź na pytanie, w jaki będzie sposób przebiegała realizacja zamierzonego celu: które informacje będą przekazane bezpośrednio (w formie wykładu), po które można odesłać do literatury, innych stron WWW lub do pokrewnych przedmiotów;
3. Ustalenie sposobu i wymagań dotyczących zaliczenia przedmiotu oraz zakresu wymaganej wiedzy (sposoby weryfikacji efektów kształcenia);
4. Określenie struktury kursu - podziału na mniejsze jednostki (moduły, lekcje), układu powiązań zarówno pomiędzy poszczególnymi częściami (modułami) bieżącego materiału, jak i

odwołań do wiedzy wcześniejszej, a także - dla osób bardziej dociekliwych lub zainteresowanych - do informacji uzupełniających i rozszerzających;

5. Przygotowanie właściwej treści wykładu, ilustracji, schematów i wykresów oraz tematów do dyskusji na forum;
6. Opracowanie zestawu pytań i zadań sprawdzających zarówno do samooceny, jak i do oceny przez prowadzącego;
7. Przygotowanie materiałów pomocniczych – np. słownik kluczowych pojęć, spis literatury podstawowej i uzupełniającej.
8. Ustalenie interakcji: wykładowca – student - wykładowca oraz student – student.
9. Określenie harmonogramu zajęć.
10. Określenie kanałów komunikacji i wymiany informacji za pośrednictwem funkcjonalności platformy do zdalnego nauczania, tj: forum dyskusyjne, poczta elektroniczna, czat – konsultacje on-line, zadania i dziennik ocen, terminarz i ogłoszenia.

3

CZĘŚĆ 2. PRZYGOTOWANIE ZAWARTOŚCI E-KURSÓW

Autor (autorzy) kursu powinien stworzyć instrukcję metodyczną e-kursu. W instrukcji takiej znaleźć się powinny następujące informacje:

- dla kogo jest przeznaczony e-kurs,
- jak jest zatytułowany, jaki ma charakter i czas trwania
- do realizacji jakich zadań dydaktycznych, w ramach określonego przedmiotu, materiał ten został przygotowany,
- w którym ogniwie procesu kształcenia i w jaki sposób materiał powinien być eksponowany, aby jego efektywność dydaktyczna była najwyższa,
- terminy dostępności modułów, a tym samym zadań i testów.

E-kurs standardowo składa się z następujących elementów:

- **Materiały informacyjne,**
- **Materiały dydaktyczne** (prezentacja oraz dodatkowe materiały do studiowania),
- **Elementy sprawdzające wiedzę** studenta (zadania, testy, tematy do dyskusji – aktywności, z których nauczyciel „rozlicza” słuchacza (dziennik ocen),
- **Materiały aktywizujące** i wspomagające samodzielną naukę studenta (ćwiczenia i quizy, które student wykonuje samodzielnie i zazwyczaj natychmiast otrzymuje informację zwrotną).

Kurs składa się z lekcji – modułów tematycznych. Każdy moduł tematyczny powinien zawierać:

- Wykład – prezentację
- Dodatkowe materiały: informacyjne i merytoryczne (doc, PDF, Excel, video)
- Zadania dla studentów – aktywizowanie studentów
- Testy sprawdzające – e-sprawdziany

Przygotowanie materiałów dydaktycznych do e-kursu

Przygotowanie wykładu – stworzenie prezentacji

Prezentacje multimedialne są atrakcyjną formą przekazu multimedialnego, który łączy obraz, dźwięk, animacje – typowy slajd składa się z tekstu, grafiki, tabel, animacji. Jedna lekcja - wykład nie powinna obejmować więcej niż 25 slajdów (ostatecznie tyle, aby pokaz prezentacji trwał od 20 – 30 minut).

Prezentacja - wykład to także odwołania do innych interesujących materiałów tekstowych lub stron WWW – hiperłącza zamieszczone w prezentacji. Można też wykorzystać fragmenty własnych publikacji, dbając o nienaruszanie praw autorskich.

4

Niezależnie czy kurs zastępuje wykład czy ćwiczenia materiały w formie podawczej są wymagane!

Prezentacja powinna być atrakcyjna!

Przygotowanie materiałów dodatkowych do studiowania

Materiały dodatkowe powinny umożliwić studentom zgłębienie zagadnień pokazanych w prezentacji. Powinny także odsyłać do właściwej literatury lub stron www.

Aktywizowanie studentów

Prowadzący powinien aktywizować studentów i konfigurować dla nich niektóre aktywności opisane w części 3 i 4 tego opracowania. **Aktywizowanie studentów jest wymagane niezależnie czy przygotowany materiał zastępuje tradycyjny wykład czy ćwiczenia.**

Część 3. Przygotowanie form aktywizujących studenta

Prowadzący sam decyduje, które z **form aktywizowania** powinny znaleźć się w poszczególnych modułach. Konieczne jest stworzenie, minimum jednej formy aktywizującej studentów, w każdym module, np:

- Zadanie typu prześlij plik (do sprawdzenia przez prowadzącego kurs),
- Zadanie dla grupy,
- Forum dyskusyjne (dyskusja na tematy merytoryczne związane z kursem, z udziałem prowadzącego),
- Słownik pojęć (uzupełniany przez studentów w trakcie trwania kursu po każdym module) - fakultatywnie,
- Quizy po każdym module,
- Konsultacje – czat.

Przygotowanie ćwiczeń

Moduł aktywności daje duże możliwości prowadzącym.

- Prowadzący może skonfigurować ćwiczenie w postaci dokumentu tekstowego do samodzielnego wykonania przez studenta.
- Prowadzący może utworzyć **zadanie offline**, które student pobiera na platformie i wykonuje samodzielnie bez kontaktu z prowadzącym.
- Prowadzący może skonfigurować **zadanie typu prześlij plik**, co oznacza, że student w określonym przez prowadzącego terminie musi przesłać rozwiązanie zadania na serwer, gdzie prowadzący je oceni (służy do tego odpowiednia zakładka).
- Prowadzący może skonfigurować **zadanie dla grupy** – grupa studentów rozwiązuje zadanie, a następnie lider grupy przesyła je do oceny prowadzącemu.
- Prowadzący może założyć **forum dyskusyjne** dla studentów, zadać temat do dyskusji, a następnie oceniać aktywność studentów na tym forum.
- Prowadzący może skonfigurować **słownik pojęć**, który studenci uzupełniają na podstawie literatury itp.
- Prowadzący może skonfigurować **test (quiz)**, dzięki czemu studenci będą mogli sprawdzać swoją wiedzę.

Prowadzący ćwiczenia sam decyduje, które z form są najbardziej odpowiednie. Może wybrać jedną z powyżej opisanych lub jednocześnie wykorzystać kilka z nich (preferowane).

Konfigurowanie ćwiczeń – zadań na platformie <http://eportal.ue.wroc.pl>

Moduł zadań

- Zadania powinny być określane wraz z terminem oddawania prac i maksymalną oceną.
- Studenci mogą przysyłać swoje rozwiązania (w dowolnym formacie) na serwer. Data każdego przesłania jest zapamiętywana.
- Można przysyłać prace opóźnione, ale wielkość spóźnienia jest jasno przedstawiana prowadzącemu.
- Dla każdego zadania cała grupa może zostać oceniona (ocena i komentarz) na jednej stronie jednego forum.
- Informacje zwrotne od prowadzącego są dodawane do każdego zadania, a powiadomienia są wysyłane pocztą elektroniczną.
- Prowadzący może zezwolić na powtórne przysyłanie prac, już po wystawieniu oceny (do powtórnej oceny).

Zadanie w formie pliku tekstowego

Dodanie zasobu w formacie PDF, który pobiera student i rozwiązuje samodzielnie bez udziału prowadzącego i bez oceny.

Zadanie offline

Dodanie aktywności: zadanie offline – student zapoznaje się z zadaniem na platformie i rozwiązuje samodzielnie bez udziału prowadzącego i bez oceny.

Zadanie typu prześlij plik

Dodanie aktywności: zadanie prześlij plik zip – student zapoznaje się z zadaniem na platformie i rozwiązuje samodzielnie bez udziału prowadzącego. Studenci przysyłają swoje rozwiązania (w dowolnym formacie) na serwer. Data każdego przesłania jest zapamiętywana. Zadanie jest oceniane przez prowadzącego, a ocena zostaje zarejestrowana w systemie.

Informacje zwrotne od prowadzącego są dodawane do każdego zadania, a powiadomienia o nich są automatycznie wysyłane do studentów pocztą elektroniczną.

UWAGA: Czas na sprawdzenie wyników nie może być dłuższy niż pięć dni.

Forum dyskusyjne

Forum dyskusyjne – komunikowanie się nauczyciela ze studentami, prowadzenie dyskusji – prowadzący wprowadza wątek tematyczny do dyskusji, studenci kontynuują wątek, polemizują, dodają nowe wątki, mogą zamieszczać dodatkowe pliki do wypowiedzi.

UWAGA: Czas udzielania odpowiedzi na forum nie może być dłuższy niż dwa dni.

Słownik pojęć

Prowadzący może skonfigurować słownik pojęć. Słownik pojęć jest aktywnością skierowaną do studenta. Studenci, po przestudiowaniu materiału dydaktycznego wpisują hasła i ich znaczenie w słowniku. Prowadzący ocenia tę aktywność.

Wirtualne konsultacje – czat

Każdy przedmiot posiada własny czat. Komunikacja odbywa się w czasie rzeczywistym i ze strony nauczyciela może to być forma tekstowa, tekstowa +audio lub video.

UWAGA: Prowadzący określa termin wirtualnych konsultacji i sam zobowiązany jest do jego dotrzymania (najrzadziej raz na 10 dni).

Komunikacja: prowadzący – student odbywa się także poprzez komunikator mailowy.

UWAGA: Czas udzielania odpowiedzi w korespondencji za pomocą wbudowanego komunikatora nie może być dłuższy niż dwa dni.

Część 4. Przygotowanie form sprawdzających wiedzę studenta

Opracowanie systemu losowo generowanych e-sprawdzianów umożliwiających studentom samodzielną ocenę stopnia opanowania materiału. Do każdego modułu należy przygotować e-sprawdzian, tzn. zestaw min. 5 pytań do tematu wraz z odpowiedziami. Należy wykorzystać różne typy pytań: Pytania wielokrotnego wyboru mogą umożliwiać wybór tylko jednej odpowiedzi lub wybór wielu odpowiedzi, możliwe są także pytania do krótkiej odpowiedzi, pytania „prawda-falsz”, pytania typu „dopasuj odpowiedź”, pytania wybierane losowo.

Quiz – test

- Prowadzący może stworzyć bazę pytań, aby móc ich używać wielokrotnie.
- Pytania mogą być przechowywane w kategoriach, aby ułatwić do nich dostęp. Kategorie mogą zostać „Opublikowane” dzięki czemu staną się dostępne na każdym kursie tego serwisu.
- Quizy są automatycznie oceniane, oraz mogą zostać ocenione ponownie, jeśli pytania zostaną zmienione.
- Quizy mogą mieć przypisane okna czasowe, poza którymi nie są dostępne.
- Zgodnie z wyborem prowadzącego, do quizów można podchodzić wielokrotnie, oraz może być pokazywana informacja zwrotna łącznie z prawidłową odpowiedzią.
- Pytania i odpowiedzi do quizów mogą być wymieszane, aby ograniczyć możliwość nadużyć.
- Do pytań można załączać grafiki i kod HTML.
- Pytania mogą być importowane z zewnętrznych plików tekstowych.
- Pytania wielokrotnego wyboru mogą umożliwiać wybór tylko jednej odpowiedzi lub wybór wielu odpowiedzi.
- Możliwe są także pytania do krótkiej odpowiedzi, pytania „prawda-falsz”, pytania typu „dopasuj odpowiedź”, pytania wybierane losowo.

Ocenianie zadań

Prowadzący dysponuje listą studentów zapisanych na kurs online. Daje mu to możliwość oceniania aktywności studentów (na forum dyskusyjnym, w tworzeniu słownika, za nadesłane zadania). Po dokonaniu oceny student natychmiast otrzymuje informację zwrotną.

UWAGA: Zadania powinny być ocenione do 5 dni od momentu oddania zadania!

Sprawdzanie aktywności studenta - raporty

Dokładny mechanizm zapisywania logów i śledzenia działań użytkowników – raporty aktywności każdego studenta są dostępne na jednej stronie razem z wykresami, szczegółami na temat każdego z modułów (ostatni dostęp, ilość odczytów), a także „historię” działań każdego studenta.

7

Część 5. Zarządzanie e-kursem

Czym innym jest przygotowanie zawartości kursu, czym innym jego prowadzenie. Przygotowanie i prowadzenie e-kursu to zdecydowanie więcej pracy po stronie nauczyciela.

Ogólne zasady zarządzania kursem:

- Prowadzący musi aktywować konto umożliwiające mu zarządzanie kursem.
- Kurs powinien być zabezpieczony przez prowadzącego kluczem, który udostępniła uprawnionym studentom.
- Prowadzący powinien zadbać o stronę graficzną kursu samodzielnie – e-kurs powinien być atrakcyjny wizualnie i estetycznie!
- Prowadzący ma pełną swobodę i kontrolę nad wszystkimi ustawieniami kursu.
- Istnieje możliwość wyboru formatu kursu: tygodniowy, tematyczny, towarzyski.
- Struktura każdego kursu jest standaryzowana i zawiera: fora, dzienniki, quizy, zasoby, wybory, ankiety, zadania.
- W większości miejsc, gdzie wprowadzony jest tekst (zasoby, posty na forum, wpisy do dzienników itd.) może być edytowany za pomocą wbudowanego edytora HTML.
- Raporty aktywności każdego studenta są dostępne na jednej stronie razem z wykresami, szczegółami na temat każdego z modułów (ostatni dostęp, liczba odczytów), a także „historię” działań każdego ze studentów.
- Integracja z pocztą elektroniczną – kopie postów na forach, informacje zwrotne od prowadzących itp. mogą być przesyłane pocztą w formacie HTML lub jako „czysty” tekst.
- Dostęp do modułów – tematów – stworzony materiał powinien być udostępniany studentom stopniowo, w terminach ściśle sprecyzowanych (opcja kalendarz).
- Prowadzący jest zobowiązany do przeprowadzenia przynajmniej jednego zadania online. Oznacza to konieczność podzielenia grupy studentów na zespoły zadaniowe pracujące nad zadaniem. Prowadzący monitoruje i stymuluje aktywność studentów za pośrednictwem opcji czat i forum dyskusyjne.

8

Ważne!

Co do zasady przygotowany kurs przedmiotu powinien odpowiadać liczbie godzin korzystania z niego przez studenta wynikających z sylabusu i punktów ECTS.